

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2022
9. volební období

80.

USNESENÍ
výboru pro evropské záležitosti
z 13. schůze
ze dne 31. srpna 2022

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu /kód Rady 9068/22, KOM(2022) 209 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR po vyslechnutí informace náměstka ministra vnitra Petra Vokáče a ředitele Kabinetu Josefa Kopeckého z NÚKIB, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Lucie Potůčkové a po rozpravě

- 1. bere na vědomí** nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu;
- 2. podporuje** rámcovou pozici vlády k němu;
- 3. považuje za klíčové** důsledné hledání rovnováhy mezi mimořádně důležitým chráněným zájmem, kterým je prevence pohlavního zneužívání dětí, a ochranou práva na soukromí a nadměrnými zásahy do tohoto práva, přičemž zdůrazňuje, že výsledná úprava musí respektovat právo na ochranu šifrované komunikace;
- 4. pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedkyni Evropské komise.

Petr Fifka v. r.
ověřovatel

Lucie Potůčková v. r.
zpravodajka

Ondřej Benešík v. r.
předseda

Návrh nařízení o pravidlech pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu

Informační podklad k návrhu nařízení o pravidlech pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu

COM(2022) 209 final, číslo Rady 9068/22

Interinstitucionální spis 2022/0155/COD

- **Právní základ:**
Článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
13. 5. 2022
- **Datum projednání ve VEZ:**
22. 6. 2022 (1. kolo)
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 26. 5. 2022, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 15. 6. 2022 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Bude doplněno po jednání výboru.
- **Odůvodnění a předmět:**

Za účelem ochrany dětí nejen v on-line světě Komise představila [návrh nařízení, kterým se stanoví pravidla pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu](#) (dále jen „návrh nařízení“). Cílem návrhu nařízení je především nahradit současný systém založený na dobrovolném odhalování

a oznamování ze strany společností **závaznými pravidly**. Jedná se zejména o **zřízení Evropského střediska pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu a vymezení konkrétních povinností hostingových nebo interpersonálních komunikačních služeb, poskytovatelů přístupu k internetu či obchodů s aplikacemi**.

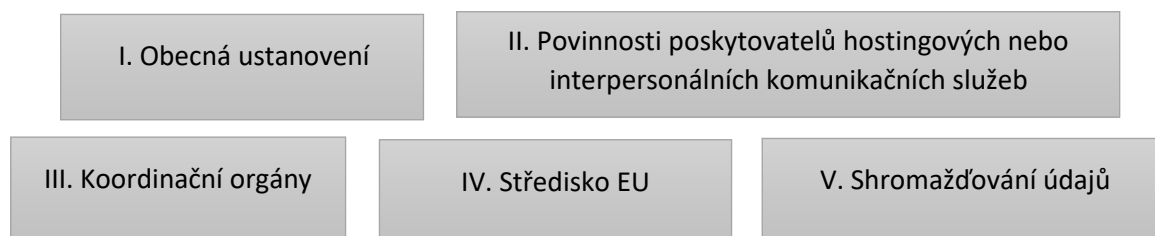
Boj proti pohlavnímu zneužívání dětí je reakcí na ochranu základních hodnot Unie, jedná se o unijní prioritu chránit nejvlastnější zájem dětí, a to v on-line i off-line prostředí. Návrh nařízení navazuje na [Strategii EU pro účinnější boj proti pohlavnímu zneužívání dětí](#) ze dne 24. 7. 2020, která vymezuje komplexní reakci v oblastech prevence, vyšetřování a pomoci obětem. Dále návrh nařízení navazuje na [Strategii EU pro práva dítěte](#) ze dne 24. 3. 2021, obsahující posílená opatření na ochranu dětí před všemi formami násilí. Ochrana dětí v digitálním prostředí pak rezonuje i v [návrhu prohlášení o digitálních právech a zásadách](#) či v [nové Evropské strategii pro lepší internet pro děti \(BIK+\)](#).

V současnosti jsou pravidla pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu upravena [směrnicí 2011/93/EU o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii](#) a [prozatímním nařízením 2021/1232 o boji proti pohlavnímu zneužívání dětí on-line](#), které je použitelné do 3. 8. 2024.

V návrhu nařízení Komise uvádí, že nejméně každé páté dítě se stane v dětství obětí sexuálního násilí. V případě dětí se zdravotním postižením je až 68 % dívek a 30 % chlapců s mentálním nebo vývojovým postižením před dovršením 18. roku věku sexuálně zneužito. Podle [průzkumu organizace Economist Impact](#), který byl proveden u více než 5 000 osob, byla více než třetina respondentů v dětství požádána o něco jednoznačně sexuálního on-line a více než polovina jich zažila některou formu pohlavního zneužívání dětí on-line.

Návrh nařízení upozorňuje na zhoršení situace vlivem pandemie covidu-19. Jedním z cílených opatření návrhu nařízení je vytvoření střediska EU za účelem podpory při plnění povinností poskytovatelů služeb odhalovat, oznamovat a odstraňovat pohlavní zneužívání dětí on-line.

Klíčové oblasti návrhu nařízení:

- **Obsah a dopad:**

Navrhované nařízení zdůrazňuje, že služby informační společnosti jsou velmi podstatné pro komunikaci a shromažďování informací, což se týká jak dětí, tak i pachatelů pohlavního zneužívání dětí. **Návrh nařízení obsahuje dva základní prvky, kterými jsou povinnosti poskytovatelů** týkající se odhalování, oznamování, odstraňování a blokování známých a nových materiálů pohlavního zneužívání dětí, **a za druhé zřízení Střediska EU proti pohlavnímu zneužívání dětí jako decentralizované agentury**, která má umožnit provádění nového nařízení.

Mezi obecné cíle návrhu nařízení dle Komise patří:

- zlepšit fungování vnitřního trhu;
- předcházet pohlavnímu zneužívání dětí on-line a bojovat proti němu;
- zajistit účinné odhalování, oznamování a odstraňování pohlavního zneužívání dětí

on-line;

→ zlepšit právní jistotu, transparentnost a odpovědnost;

→ omezit šíření a dopady pohlavního zneužívání dětí prostřednictvím lepší koordinace.

Navrhované nařízení přináší následující konkrétní opatření:

1. Jednotné povinnosti vztahující se na všechny poskytovatele hostingových nebo interpersonálních komunikačních služeb

- požadavek posouzení rizik a přijetí cílených a přiměřených opatření k jejich zmírnění;
- povinnost obchodů se softwarovými aplikacemi posoudit, zda u některé aplikace, jejíž prodej zprostředkovávají, nehrozí její použití pro účely navazování kontaktů s dětmi;
- možnost koordinačních orgánů požádat příslušný soudní nebo nezávislý správní orgán o vydání příkazu za účelem odhalovat pohlavní zneužívání dětí on-line;
- povinnost nahlášení pohlavního zneužívání dětí on-line Středisku EU;
- zvláštní práva pro oběti, jejichž fotografie a videa zobrazující pohlavní zneužívání dětí mohou být dále šířena na internetu.

2. Koordinační orgány

- zvláštní vyšetřovací a donucovací pravomoci ve vztahu k poskytovatelům příslušných služeb informační společnosti;
- přijímání stížností na tyto poskytovatele kvůli porušení jejich povinností;
- ustanovení o prosazování a sankcích;
- ustanovení o spolupráci mezi koordinačními orgány na unijní úrovni.

3. Středisko EU proti pohlavnímu zneužívání dětí

- sdílení služeb s Europolem;
- podpora koordinačních orgánů a sdílení znalostí a odborných znalostí;
- vytváření a správa databází ukazatelů pohlavního zneužívání dětí on-line;
- specializovaný kanál pro oznamování pro celou Unii;
- provádění on-line vyhledávání materiálů pohlavního zneužívání dětí nebo nahlášení takových materiálů dotčeným poskytovatelům.

4. Shromažďování údajů a podávání zpráv o transparentnosti

- shromažďování údajů a vytváření statistik;
- vytváření výročních zpráv o činnosti.

Stanovisko Parlamentního institutu:

Navrhované nařízení je v uvedené formě prvním právním předpisem věnujícím se problematice boje proti pohlavnímu zneužívání dětí v digitálním prostoru na unijní úrovni takto komplexním způsobem. Jedním z nových prvků je povinnost poskytovatelů služeb detekovat **grooming**, tedy jednání, kdy pachatelé navazují důvěrné vztahy s oběťmi. **Tato povinnost je předmětem diskuse jak s ohledem na vyšší zátěž pro poskytovatele služeb, tak z pohledu možných zásahů do soukromí.** Poskytovatelé služeb jsou povinni posoudit rizika a přijmout cílená a přiměřená opatření, včetně povinnosti zhodnotit riziko groomingu. V daném případě je tato povinnost zdůvodněna potřebou prevence a snahou zabránit viktimizaci dětí. Vyvažování ukládaných povinností s ochranou soukromí je spjato se snahou odhalovat závažné protiprávní jednání spočívající v pohlavním zneužívání dětí na internetu. Komise odůvodnila zvolený právní nástroj jak z pohledu četnosti a charakteru předmětného protiprávního jednání, tak z pohledu účinnosti jiných možných variant. Ačkoli námítky týkající se ochrany soukromí odpovídají závažnosti širokého dosahu opatření, Komise předložila dle našeho názoru odpovídající odůvodnění zvoleného způsobu řešení v kontextu závažnosti problematiky. Pohlavní zneužívání dětí je závažným trestným jednáním, přičemž některé druhy jednání, např. i právě výše zmíněný grooming, jsou v digitálním prostředí hůře odhalitelné. Spornou otázkou se mediálně stala především skutečnost, nakolik jsou navržená opatření přiměřená a nezbytná k dosažení cíle, kterým je zejména předcházení pohlavnímu zneužívání dětí on-line a účinné odhalování a vyšetřování. Evropský sbor pro ochranu osobních údajů ve svém [stanovisku z 28. 7. 2022](#) konstatoval, že navrhovaná opatření mohou představovat zásah do základních práv na soukromí a ochranu osobních údajů. V tomto směru však lze poukázat zejména na čl. 50 navrhovaného nařízení, ve kterém je uvedeno, že před zařazením konkrétních technologií na své seznamy si středisko EU vyžádá stanovisko svého Technologického výboru a Evropského sboru pro ochranu osobních údajů. Podle našeho názoru je pak již spíše předmětem politické debaty, nakolik je žádoucí obsáhnout v předmětném nařízení například právě odhalování a odstraňování groomingu, s úvahou vyvažování ochrany práv dětí a ochrany soukromí. Pokud jde o garance a důsledné dodržování navrhovaného práva, je možné dále požadovat bližší definice některých právních pojmů použitých v navrhovaném textu, například pojmu „významné riziko“.

Předmětem diskuse je i **zřízení Evropského střediska pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu.** Toto středisko je vytvářeno jako decentralizovaná agentura navázaná na Europol. Navržené řešení považujeme za obvyklé a účelné, pokud jde o účinnou výměnu informací v dané oblasti. Středisko má podpořit mezinárodní spolupráci, koordinovat činnost dotčených orgánů, spravovat databáze a podpořit výměnu informací, stejně jako pro poskytovatele služeb dostupné a vhodné technologie tak, aby nedocházelo k neoprávněnému zásahu.

Považujeme za nutné upozornit na riziko, že dané technologie s cílem detekovat obsah sdělení a možná rizika mohou představovat snížení míry zabezpečení komunikace. Sporné otázky používání technologie a jejího zprostředkování bude zajišťovat právě výše zmíněné středisko, disponující odborníky v dané oblasti a konzultující používané technologie s dalšími subjekty, proto činnost střediska hodnotíme v tomto směru jako přínosnou.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda vítá a podporuje všechny iniciativy týkající se boje proti pohlavnímu zneužívání dětí, za klíčovou považuje především mezinárodní spolupráci v pátrání po pachatelích sexuální trestné činnosti, výroby, držení a šíření dětské pornografie a jednotné a přísné postihování takového jednání ve všech členských státech. Vláda v zásadě také souhlasí se snahou stanovit jednotná pravidla pro vnitřní trh, v jehož rámci jsou poskytovány online služby, a vnímá jako pozitivní vytvoření Evropského centra pro předcházení pohlavnímu zneužívání dětí a boj proti němu.

Vláda však považuje za nutné dále diskutovat o ustanoveních o vydávání detekčních příkazů, znemožnění přístupu a rozhodnutí o smazání obsahu a zapojení soudního či správního systému. Vláda bude usilovat o zvýšení flexibility v určení koordinačního orgánu a jeho postavení, neboť není zřejmé, jaký subjekt má být koordinačním centrem. Vláda zde také postrádá návaznost na koordinátora digitálních služeb.

Vláda považuje za důležité rovněž diskutovat způsoby, jakými bude realizována povinnost poskytovatelů detekovat závadný materiál, neboť koncové šifrování je jedním z důležitých prvků pro zajištění kybernetické bezpečnosti.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Návrh nařízení byl předložen Radě EU a Evropskému parlamentu, [v současné chvíli je předmětem prvního čtení](#).

Ve spolupráci se zpravodajkou výboru pro evropské záležitosti Lucií Potůčkovou zpracovala PhDr. Mgr. Eliška Jonášová, Ph.D., odborná konzultantka Parlamentního institutu Kanceláře PS PČR.